

TiT 8. razred

Delovno gradivo 18. do 22. maj 2020

ELEMENTI, KI OMOGOČAJO GIBANJE (os, gred, ležaj)

Učbenik <http://izotech-zalozba.si/portal/6970-2/> stran 60 -62

OSI

V strojih in napravah nosijo osi na sebi mirujoče ali vrteče se dele, kot so zobniki, jermenice, rotorji ... Pri nekaterih strojih osi mirujejo – **MIRUJOČE OSI**, strojni deli pa se gibljejo okrog osi. Tak primer je os prednjega kolesa pri kolesu.

Lahko pa so deli pritrjeni najo in se vrtijo skupaj z njo – **VRTEČE OSI**.

Na spodnji povezavi si oglej animacijo, da boš lažje razumel pomen osi za gibanje.

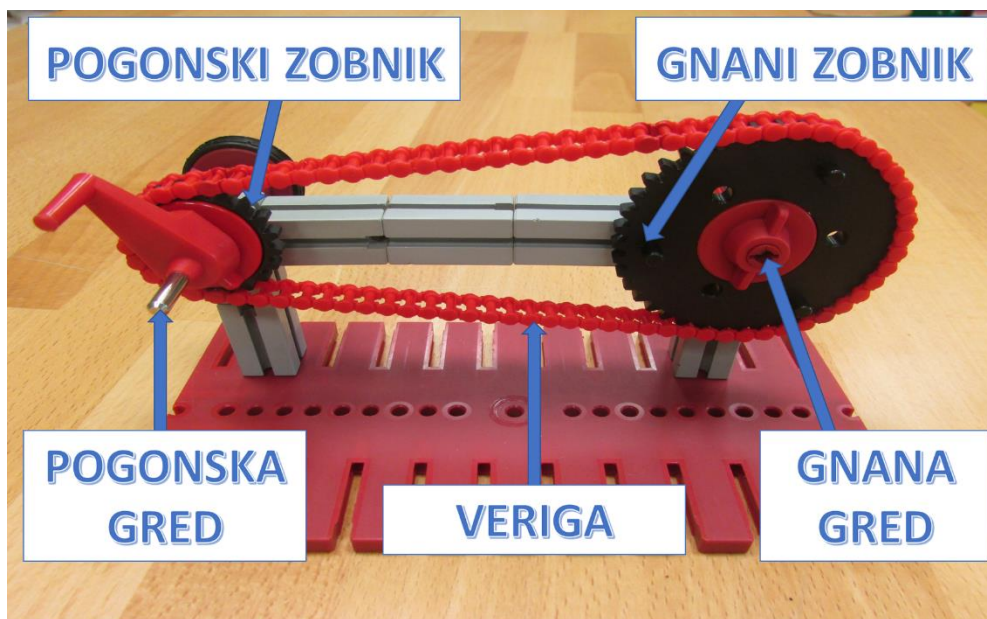
<https://www.youtube.com/watch?v=ndT35aqDfAQ>

GREDI

Gredi nosijo na sebi dele strojev enako kot osi, vendar se ti deli VEDNO VRTIJO Z GREDJO in vedno prenašajo gibanje.

Ločimo dve vrsti gredi:

- GONILNE GREDI** ali **POGONSKE**, ki so nameščene na pogonskih delih strojev in naprav
- GNANE GREDI**, na katere ponavadi nameščamo obdelovalno orodje, obdelovanec ali transportni del stroja.

LEŽAJI

Omogočajo vrtenje osi in gredi oziroma delov, ki se vrtijo okoli osi.

Poznamo:

a) DRSNE ležaje

b) KROGLIČNE ležaje

VALJČNE ležaje

Pomen ležajev

- Zmanjšujejo trenje med gibajočimi se deli (npr. med gredjo in zobnikom, ki ga gred nosi),
- preprečujejo segrevanje delov,
- zmanjšujejo njihovo obrabo,
- podaljšujejo življenjsko dobo stroja ali naprave,
- zmanjšujejo glasnost stroja ali naprave.

Ležaji so narejeni iz trde kovine ali umetne snovi. Ko kovina drsi po kovini, se zaradi trenja (drgnjenja) segreva in razteza. Zato moramo uležajena mesta mazati z mazivi, ki zmanjšajo trenje.

NALOGA

Tokrat bo naloga nekoliko drugačna. Po navadi postavljam vprašanja jaz, tokrat pa jih boste vi.

Dobro preglejte gradivo in sestavite najmanj 5 vprašanj, s katerimi bi preverili razumevanje snovi. Tudi dobro vprašanje ni lahko sestaviti. Bodite zahtevni, ne zahtevajte samo naštevanja, temveč tudi opise, razlage.

Nato na vprašanja odgovorite.

Vprašanja in odgovore mi pošljite najkasneje do petka, 22. maja 2020. Izmed vseh bom izbrala najboljša in vam jih po elektronski pošti poslala nazaj za preverjanje znanja.

barica.flajnik-kozelj@guest.arnes.si

Želim vam uspešno in zabavno delo v vlogi učitelja.

Barica

